

EWA MALAK
TERESA RETMAŃSKA
MARIA SZWAJCER
Bydgoszcz

DZIAŁALNOŚĆ KOŁA NAUKOWEGO METODYKI WYCHOWANIA TECHNICZNEGO W PRACOWNI METODYKI WYCHOWANIA TECHNICZNEGO WSP W BYDGOSZCZY

W związku z koniecznością kształcenia ustawicznego w dobie rewolucji naukowo-technicznej należy podkreślić funkcję kształcenia nauczycieli, gdyż oni m.in. decydują o efektywności procesu nauczania. Dlatego ogromną rolę do spełnienia mają uczelnie wyższe przygotowujące nauczycieli do pracy. Tadeusz Nowacki wyróżnia trzy funkcje wyższych szkół pedagogicznych, a mianowicie: kulturową, dydaktyczną i badawczo-naukową¹.

Zagadnienia omawiane w tym artykule wiążą się z trzecim rodzajem działalności uczelni, tzn. z pracami badawczo-naukowymi. Obejmują one wszelkie badania naukowe prowadzone przez uczelnie zarówno przez pracowników naukowych, jak i studentów. Tworzą oni studencki ruch naukowy, który zgodnie z założeniami stanowi integralną część programu dydaktyczno-wychowawczego oraz programu prac naukowo-badawczych i wdrożeniowych szkoły wyższej; jest jedną z metod kształcenia studentów i służy kształtowaniu ich ideowej i twórczej postawy. Ruch naukowy jest również jedną z form wykorzystania wiedzy i zdolności studentów dla potrzeb społecznych kraju oraz postępu społeczno-gospodarczego i kulturalnego. Realizowany jest przez udział studentów w pracy naukowo-badawczej, wdrożeniowej, samokształceniowej i popularyzatorskiej².

Zadaniem ruchu naukowego jest:

- 1) rozszerzenie oraz pogłębienie wiedzy i umiejętności w procesie kształcenia,
- 2) współudział w kształtowaniu naukowego światopoglądu,
- 3) inicjowanie oraz realizacja prac mających na celu wzbogacenie i doskonalenie procesu dydaktyczno-wychowawczego szkoły wyższej,
- 4) udział w kształceniu i przygotowaniu przyszłej kadry naukowej,
- 5) rozwój ruchu przodownictwa przez rozwój ruchu wynalazczego i racjonalizatorskiego.

Jedną z form działalności studenckiego ruchu naukowego są koła naukowe. Działanie ich skupia się między innymi na pracy w zespołach naukowo-badawczych i wdrożeniowych, sesjach oraz konkursach naukowo-technicznych.

Widząc potrzebę takiej pracy wśród studentów wychowania technicznego w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Bydgoszczy, założono w 1974 roku koło

naukowe, umownie nazwane kołem naukowym metodyki wychowania technicznego, funkcjonujące przy pracowni metodyki wychowania technicznego. Opiekunem i kierownikiem koła jest mgr Jerzy Napiórkowski.

Problematyka pracy koła wynika z programu dydaktyczno-wychowawczego oraz programu prac naukowo-badawczych, rozwojowych i wdrożeniowych Zakładu Wychowania Technicznego.

W początkowym okresie koło liczyło 43 osoby rekrutujące się spośród studentów czteroletnich jednolitych studiów magisterskich i studentów studiów magisterskich II stopnia, uczących się w trybie stacjonarnym, zaocznym i eksternistycznym. Obecnie koło liczy 32 osoby, są to przeważnie studenci drugiego roku studiów. W pierwszym etapie nowo przybyli członkowie zostają zapoznani z literaturą metodologiczną i metodyką prowadzonych badań, z kolei wykonują prace pomocnicze do momentu, gdy zostaną włączeni do zespołów badawczych pracujących nad tematami zgodnymi z ich zainteresowaniami. Następnie członkowie obierają problemy szczegółowe, zagłębiają się w odpowiednią literaturę i już indywidualnie, będąc jednocześnie w stałym kontakcie z opiekunem koła, pracują nad rozwiązywaniem swego problemu. Przykładem mogą być chociażby badania dotyczące takich problemów, jak: stan wykształcenia i wykorzystania nauczycieli, czy też baza dydaktyczna klas uzawodowionych. Końcowym etapem pracy jest napisanie pracy magisterskiej oraz w niektórych przypadkach przygotowanie publikacji.

Spśród członków koła niektórzy ukończyli już studia, a mimo to w dalszym ciągu uczestniczą w prowadzonych badaniach. Pracują np. nad doskonaleniem dydaktyki wychowania technicznego, uczestniczą w badaniach nad czynnikami deformującymi wyniki nauczania zajęć praktyczno-technicznych. Absolwentami najaktywniej pracującymi w kole są: mgr Ewa Malak, mgr Irena Górska, mgr Felicja Borzyszkowska, mgr Maryla Elwertowska, mgr Barbara Gibutowska, mgr Anna Kossobudzka. Pragną oni korzystać z dorobku koła i konsultacji naukowej pracowników WSP, doskonalić swoją wiedzę.

Dotychczas stosowanymi formami pracy koła były sesje naukowe organizowane raz na miesiąc w ciągu dwóch dni (sobota i niedziela), seminaria sobotnio-niedzielne, walne zebrania koła (raz w roku). Ponadto zorganizowano trzy obozy naukowe: w Skórczu od 9 VI — 22 VI 1976 r., w Mrzeżynie od 25 VIII — 5 IX 1976 r. i w Złotowie od 5 VI — 20 VI 1977 r. Łącznie we wszystkich obozach uczestniczyło 52 członków oraz 12 pracowników naukowo-dydaktycznych Zakładu Wychowania Technicznego. Opracowywane były tam wyniki z przeprowadzonych wcześniej badań oraz redagowano prace dotyczące problemów, którymi zajmowało się koło.

W roku 1974 zapoczątkowane zostały badania nad funkcją klas uzawodowionych w systemie edukacji narodowej. W ramach tego problemu opracowano szereg tematów szczegółowych, których końcowymi efektem były prace magisterskie oraz publikacje zamieszczone między innymi w zeszytach naukowych wydziału. Kiedy w 1975 roku szkoły podstawowe opuścili pierwsi absolwenci klas uzawodowionych, pracownia metodyki wychowania technicznego a wraz

z nią i koło metodyków, podjęła badania nad losami i adaptacją społeczno-zawodową tychże absolwentów. Problematyka związana z nauczaniem uzawodowionym będzie kontynuowana również w latach następnych.

Równocześnie prowadzono badania dotyczące innych problemów, a mianowicie:

— Przygotowanie absolwentów wychowania technicznego do pracy dydaktycznej w szkole (od 1973 roku absolwentów WSN, a od 1974 roku absolwentów WSP w Bydgoszczy) oraz wykształcenie i wykorzystanie nauczycieli zajęć praktyczno-technicznych na Pomorzu.

— W 1976/77 roku koło prowadziło badania zlecone przez Politechnikę Częstochowską dotyczące możliwości realizacji praktyk przemysłowych przez młodzież szkolną w dziesięcioletniej szkole ogólnokształcącej.

— Badania nad programem nauczania zajęć praktyczno-technicznych oraz poziomem wiedzy technicznej uczniów.

Badania prowadzone były metodami dostosowanymi do specyfiki tematów. Posługiwano się między innymi: badaniem opinii, eksperymentem pedagogicznym, badaniem dokumentacji i obserwacją uczestniczącą. Narzędzia badawcze opracowywano w pracowni metodyki wychowania technicznego zgodnie z procedurą przyjętą w badaniach pedagogicznych. Teren badań stanowiły województwa: bydgoskie, toruńskie, włocławskie i częściowo gdańskie.

W rezultacie prowadzonych przez koło badań opublikowano 10 artykułów oraz przygotowano do druku dalszych siedem. Artykuły ukazały się między innymi w Zeszytach Naukowych „Studia Techniczne” (Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego). Autorami, poza pracownikami Zakładu Wychowania Technicznego (J. Napiórkowski — kierownik naukowy koła, E. Grodzki, R. Gajewski, T. Retmańska, D. Gackowska), są członkowie koła: E. Malak, K. Kluczkowski, I. Górska, B. Gibutowska, M. Sz wajcer, F. Borzyszkowska, M. Elwertowska, E. Gabański i K. Lewandowska.

Reasumując, wydaje się, że udział studentów w badaniach naukowych prowadzonych przez Zakład Wychowania Technicznego jest bardzo pożyteczny zarówno z punktu widzenia samych studentów jak i Zakładu. Studenci poznają warsztat pracy naukowej oraz przyczyniają się do rozwiązania wielu problemów podejmowanych przez pracowników Zakładu, ponieważ tematy bawdweze, którymi zajmuje się koło są ściśle zintegrowane z planem prac naukowo-badawczych Zakładu.

W świetle przedstawionych danych dotyczących działalności koła naukowego metodyków można przyjąć, że dotychczasowe formy pracy członków koła jak i zasady rekrutacji ich są słuszne (świadczy o tym chociażby ilość przygotowanych publikacji). Na podkreślenie zasługuje również fakt, że działalność koła przebiega w atmosferze, która pozwala na ciągły kontakt z pracownikami Zakładu, wspólne rozwiązywanie problemów i pomoc z ich strony. Organizacja zajęć, atmosfera pracy i życzliwość wpływa na kształtowanie właściwych postaw, szczególnie ważnych u przyszłych nauczycieli.

PRZYPISY

¹ T. Nowacki; *Przygotowanie do działalności praktycznej nauczycieli*. Nowa Szkoła 1977, nr 7—8, s. 12.

² Por. Zarządzenie nr 63 Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyzszego i Techniki z dnia 14. XII. 1974 r., Dz U. nr 31, poz. 213.

E. MALAK
T. RETMAŃSKA
M. SZWAJCER

THE ACTIVITY OF THE STUDENT'S SCIENTIFIC CIRCLE OF THE TEACHING TECHNIQUES OF TECHNICAL EDUCATION SUBJECTS

Summary

Here some problems of the student's scientific activity are mentioned, especially those of the scientific circle of the teaching techniques at the higher school of education in Bydgoszcz, which has been active since 1974.

ИЗ ОПЫТА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НАУЧНОГО КРУЖКА МЕТОДИКИ ТЕХНИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ В ПЕДАГОГИЧЕСКОМ ИНСТИТУТЕ В БЫДГОЩЕ

Резюме

В настоящей статье обсуждаются некоторые проблемы, которые имеют связь со студенческим научным движением и непосредственно связаны с деятельностью существующего от 1974 года научного кружка методистов, функционирующего на факультете технического воспитания Пединститута в Быдгоще.